

Drage čitateljice i čitatelji,

Pred Vama je newsletter posvećen projektu „EU Baranja“ koji je službeno završio 27. siječnja 2019. godine, a provodio ga je LAG Baranja sufinanciranim sredstvima Ministarstva vanjskih i europskih poslova.

Na kraju projekta, posebno nas raduje činjenica da smo projekt uspješno priveli kraju i da smo kroz projekt imali priliku upoznati veliki broj mladih ljudi koji su tijekom projekta iskazali zanimanje za teme predstavljene u projektu, želju za novim informacijama i razmjenom iskustava, te pružili podršku sudjelovanjem u aktivnostima projekta i kritičkim osvrta u anketama koje smo proveli. Od srca Vam hvala na iskazanom zanimanju i podršci.

Tijekom proteklih devet mjeseci kroz projekt „EU Baranja“ nastojali smo pružiti dio informacija vezanih uz Europsku uniju, članstvu RH u Europskoj uniji i temama koje bi mogle biti zanimljive posebno za mlađu populaciju s područja Baranje kroz tri edukacijska ciklusa:

1. Mogućnosti gospodarskog napretka kroz sektor turizma i poljoprivrede
2. Sloboda kretanja u obrazovanju
3. Sloboda kretanja radnika i roba

Prema vašim odgovorima u anketama koje smo proveli, teme su bile zanimljive. Određene kritike koje ste nam dostavili bit će nam samo putokaz da ubuduće budemo još zanimljiviji i bolji.

Najveći izazov projekta bio je približiti dionicima koje su to konkretnе prednosti koje Europska unija donosi mladim ljudima prilikom pokretanja vlastitih poslovnih poduhvata u svrhu samozapošljavanja i zapošljavanja.

Iskreno se nadamo kako su navedena tri edukacijska ciklusa pomogla u tomu jer su iza njih ostali konkretni rezultati u vidu šest prijava na natječaje za sredstva iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) koje se nalaze proceduru ocjene projekata i tri prijave na natječaje za područja naseljena nacionalnim manjinama koji su raspisali Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta te Ministarstvo poljoprivrede na kojima su prijavitelji uspješno prošli fazu ocjene projekta i do 31.12.2018. godine ostvarili pravo na potporu.

Navedena sredstva potpore, kao i sredstva potpore za projekte koji se nalaze u fazi ocjene prihvatljivosti, pomoći će u jačanju konkurenčne sposobnosti poduzetnika s područja LAG Baranja i dovesti do povećanja socijalnog kapitala s obzirom na povećanje povjerenja dionika u LAG Baranja kao nositelja projekta i kao nositelja lokalne razvojne strategije Baranje na LAG području. Znatni napor su uloženi u aktivnosti izgradnje kapaciteta te mobilizacije lokalnih dionika u svrhu ostvarenja boljih rezultata na području LAG Baranja s obzirom na povećana potporna sredstva i nove promotore projekata.

Ovim putem, pozivamo Vas da pogledate našu web stranicu www.lag-baranja.hr u dijelu koji je posvećen projektu „EU Baranja“ gdje ćete pronaći još mnoštvo zanimljivih informacija koje Vam mogu biti od pomoći u svakodnevnom životu. Na web stranici projekta uskoro ćete moći preuzeti i završno izvješće projekta.

Na samom kraju, iskreno se zahvaljujemo svima koji su na bilo koji način sudjelovali u projektu. Nadamo se da ćete uživati u posljednjem izdanju glasnika.

Vaš tim „EU-Baranja“

Ovako je sve počelo

Početna konferencija projekta „EU Baranja“

Početna radionica projekta „EU Baranja“ održana je Belom Manastiru, 27. travnja 2018. godine u Etno selu Hotela Patria na temu „Kako vratiti mlade u ruralni prostor“.

Na događaj se odazvalo 80 sudionika, aktivnih dionika ruralnog prostora Osječko-baranjske županije. Kroz dvije iznimno kvalitetne panel diskusije predstavnici javnih institucija i akademske zajednice zajedno s mladim poljoprivrednicima pokušali su dati zaključke i smjernice za kreiranje javnih politika koje mogu uticati na sprječavanje demografskog odljeva koji je pogodio prostor cijele Republike Hrvatske.

Fotografija 1. - Dr. Stipan Kovačić, predsjednik LAG-a Baranja

Radu početne konferencije sudjelovali su **Stipan Kovačić**, predsjednik LAG Baranja, **Irena Zorić**, voditeljicu odjela za poljoprivredu i ribarstvo pri Ministarstvu vanjskih i europskih poslova, **Ivana Bandov Paulić**, zamjenica gradonačelnika grada Belog Manastira, **Silva Wendling**, pročelnica Upravnog odjela za poljoprivredu Osječko-baranjske županije, **Lidija Dabić**, voditeljica Ureda LAG Baranja, **Dragana Lisjak**, voditeljica Ureda Udruge za kreativni razvoj Slap iz Osijeka, **Gordana Stojanović**, pomoćnica pročelnika Upravnog odjela za socijalnu zaštitu, umirovljenike i zdravstvo u Gradu Osijeku i panelisti **Tatjana Roth**, pročelnica Upravnog odjela za kontinentalni turizam Osječko – baranjske županije; **Dijana Katica**, predsjednica Hrvatske udruge za turizam i ruralni razvoj – Klub članova „Selo“; **Jelena Berečić**, direktorica operacija i ljudskih resursa – Terme Sveti Martin; **Anica Lenart**, voditeljica ureda LAG-a Moslavina; **Ivana Jurić**, voditelj odjela za turizam, kulturu i konkurentnost u Regionalnoj razvojsnoj agenciji Slavonije i Baranje i **Matej Perkušić**, direktor Turističke zajednice Baranje te **Albert Varga**, predsjednik Hrvatske mreže za ruralni razvoj i voditelj ureda LAG-a Srijem, prof. dr.sc. **Tomislav Vinković**, poljoprivredni fakultet Osijek, **Oliver Pavić**, nositelj OPG-a Pavić Oliver: **Sanja Krištofić**, predsjednica LAG-a Međimurski doli i bregi; **Bojana Orsić**, direktorica Poduzetničko razvojnog centra Erdut, **Bogdanka Ćudić Vilić**, stručna suradnica u LAG-u Baranja i predsjednica Udruge Đola iz Darde i **Boris Ružić**, mladi poljoprivrednik i vlasnik OPG Ružić iz Novog Bezdana.

Poljoprivredni proizvođači s područja LAG Baranja su sudionicima početne konferencije prezentirali i ponudili svoje proizvode na kušanje.

Kako je to bilo na početnoj konferenciji projekta mogu posvjedočiti fotografije

Fotografija 2. - Lidija Dabić, Mirela Brkanić, Stipan Kovačić, Dragana Lisjak

Fotografija 3. - Panelisti: Boris Ružić, Bogdanka Ćudić Vilić, Bojana Orsić, Oliver Pavić, Sanja Krištofić, Albert Varga, Tomislav Vinković

Fotografija 4. - „Baranjski fiš“

Fotografija 5. - Andrija Bošnjak - OPG Bošnjak

Fotografija 6. - Dobrom raspoloženju sudionika pomogli su glazbenici
jer kako zamisliti posjet Baranji bez dobre glazbe

Prvi edukacijski ciklus –„Mogućnosti gospodarskog napretka kroz sektor turizma i poljoprivrede“

Nakon dobrog početnog raspoloženja, prionulo se provedbi projekta. Prvi edukacijski ciklus je započeo 7. rujna 2018. godine kada je u Belom Manastiru održana cjelodnevna radionica pod nazivom „Povezivanje sektora turizma i poljoprivrede - prilika za gospodarski napredak“ na kojoj su sudjelovali prof. dr. sc. Vladimir Margeta iz Poljoprivrednog fakulteta Osijek koji je govorio o uzgoju i zaštiti mesa crne slavonske svinje kao prilici koja dovodi do povezivanja izvornog poljoprivrednog proizvoda i turističke ponude. Gospođa Bojana Orsić iz Poduzetničko razvojnog centra Erdut je upoznala sudionike radionice o mjerama iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. do 2020. godine koje su usmjerene na diversificiranje poljoprivredne djelatnosti. Riječ je o Mjeri 6 „Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja“ i podmjerama 6.2. „Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području“ tip operacije 6.2.1. „**Potpore ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima**“ i Podmjera 6.4. „Ulaganje u stvaranje i razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti“ tip operacije 6.4.1. „**Razvoj nepoljoprivrednim djelatnostima u ruralnim sredinama**“. Natječaj ta tip operacije 6.2.1. „**Potpore ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima**“ je završen prije nego je počela provedba projekta „EU Baranja“, dok je natječaj za tip operacije 6.4.1. „**Razvoj nepoljoprivrednim djelatnostima u ruralnim sredinama**“ bio u tijeku i na njega se kroz edukacijski ciklus prijavilo Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo Dobrovac Vesna iz Belog Manastira s projektom izgradnje smještajnih kapaciteta na području katastarske općine Branjin Vrh.

Mr.sc. Stanko Dabić sudionike radionice upoznao je s otvorenim natječajima u sklopu Mjere 6. „Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja“ podmjera 6.1. „Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima“ tip operacije 6.1.1. „**Potpore mladim poljoprivrednicima**“, podmjera 6.3. »Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava« tip operacije 6.3.1. »**Potpore razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava**« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. godine koji su u tijeku, te natječaj koji je objavilo **Ministarstvo poljoprivrede** za financiranje projekata u 2018. godini prema **Programu za financiranje projekata lokalne infrastrukture i ruralnog razvoja na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina** koji obuhvaća cijelo područje LAG Baranja. Natječaj je otvoren od 14.08. do 31.10.2018. godine. **Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta** je 13. kolovoza 2018. godine objavilo javni poziv za Program „**Razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrta na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina**“ za 2018. godinu. Otvoreni javni poziv za prijavu projekata je trajao od 13. kolovoza do 24. rujna 2018. godine.

Lidija Dabić je po završetku radionice pozvala sve zainteresirane da se jave u Ured LAG Baranja. Ured će im kroz sustav radionica omogućiti da čuju sve potrebne detalje o uvjetima prijave na svaki od natječaja. Tijekom radionica LAG Baranja će osigurati kvalitetne stručne osobe koje će ih stručno voditi i mentorirati te pomoći u pisanju prijave na odabrani natječaj.

Odmah po završetku radionice pokrenut je edukacijski ciklus na kojem su uz stručnu pomoć i mentorstvo svoje prijave za tip operacije 6.1.1. Potpora mladim poljoprivrednicima“ dostavili OPG Ružić Boris iz Novog Bezdana, te za tip operacije 6.3.1. »»Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava« dostavili OPG Filipović Ivan iz Belog Manastira, OPG Marija Gradišniković iz Bilja i OPG Radovanović Milan iz Darde. U sklopu radionica svoju prijavu su u **Ministarstvo poljoprivrede** za natječaj iz Programa za financiranje projekata lokalne infrastrukture i ruralnog razvoja na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina je dostavilo OPG Lepoglavec Zoran i OPG

Radovanović Milan iz Darde, a na natječaj Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta za Program „Razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrta na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina“ je dostavila tvrtka „Baranjske slastice Horvat“ j.d.o.o. iz Suze. Prema dostupnim podacima projekti OPG Lepoglavec Zoran i OPG Radovanović Milan, te tvrtke „Baranjske slastice Horvat“ j.d.o.o. su pozitivno ocijenjeni i do 31.12.2018. godine su im uručeni Ugovori o financiranju što smatramo izuzetnim uspjehom projekta „EU Baranja“ jer su uz pomoć provoditelja projekta povećana potporna sredstva na LAG području Baranje. Ostali projekti za koje su dostavljene prijave na natječaje nalaze se u postupku odabira prijava i očekuje se pozitivan odgovor što će biti dodatni doprinos povećanju socijalnog kapitala jer će se dobiti novi promotori projekata kojima će se jačati povjerenje unutar LAG područja Baranje.

Kako je bilo na prvom edukacijskom ciklusu i radionicama pokazuju priložene fotografije

Fotografija 7. - Prof.dr.sc. Vladimir Margeta

Fotografija 8. - Bojana Orsić - Poduzetničko razvojni centar Erdut

U sklopu 1. edukacijskog ciklusa, 12. rujna 2018. godine je u Etnološkom centru Baranjske baštine održana javna tribina „Domaće je na stolu“ na kojoj je sudjelovalo 36 osoba. Na javnoj tribini u čijem su radu sudjelovali: **Stipan Kovačić**, predsjednik LAG Baranja, **Tomislav Rob**, gradonačelnik Grada Belog Manastira, **prof. dr.sc. Vladimir Margeta** iz Poljoprivrednog fakulteta Osijek, **Slavko Marjančević**, pročelnik Odjela za ruralni razvoj Osječko-baranjske županije, **Lidija Dabić**, voditeljica Ureda LAG Baranja, **Silva Wendling**, pročelnica Upravnog odjela za poljoprivredu Osječko-baranjske županije, **Lidija Murović Košćak**, direktorka lokalne razvojne agencije Valpovo, **Ivana Jurić**, direktorka Turističke zajednice Osječko-baranjske županije, **Sonja Vuković**, predsjednica Udruge za kreativni razvoj Slap iz Osijeka, **Milan Šarić**, vlasnik OPG Šarić iz Popovca, **Sibila Matijević** iz Podrumi Kolar, **Ivan Gašić**, vlasnik OPG Gašić iz Beketinaca i **Ljubica Bošnjak**, vlasnica OPG Bošnjak iz Branjin Vrha.

U sklopu javne tribine „Domaće je na stolu“ organizirani su paneli na dvije teme:

1. Potpore za razvoj lokalnih proizvoda i plasman kroz sektor turizma
2. Plasman lokalnih domaćih proizvoda povezivanjem sa pružateljima usluga u turizmu

Aktivnim sudjelovanjem velikog broja sudionika u raspravi javna tribina je ostvarila pun pogodak o čemu svjedoči i medijska zainteresiranost. Javna tribina je bila popraćena izravno u emisiji „**Dobro jutro Hrvatska**“

Fotografija 9. - Lidija Dabić, voditeljica ureda
daje intervju za HRT emisiju „Dobro jutro Hrvatska“

Fotografija 10. Sudionici panel diskusije:
Potpore za razvoj lokalnih proizvoda kroz turizam

Prvi edukacijski ciklus je trajao od 7. rujna do 20. prosinca 2018. godine. U sklopu edukacijskog ciklusa koji je održala tvrtka Modra nit d.o.o. iz Osijeka izrađena je brošura „Mogućnosti gospodarskog napretka kroz sektor turizma i poljoprivrede“ koja služila kao edukativni materijal za polaznike edukacije.

Drugi edukacijski ciklus – „Sloboda kretanja u obrazovanju“

Drugi edukacijski ciklus započeo je 09. studenog 2018. godine održavanjem okruglog stola na temu „Sloboda kretanja u obrazovanju“. Okrugli stol na kojem je bilo 18 sudionika je održan u Velikoj vijećnici Grada Belog Manastira, a nastavak je održan 13. studenog 2018. godine u Gimnaziji Beli Manastir i sudjelovalo je ukupno 27 sudionika. Na okruglom stolu cilj je bio predstaviti korisnicima mogućnosti koje im se pružaju kao građanima Europske unije kroz Program Erasmus+ te kroz programe mobilnosti studenata i mlađih te predstavljanje primjera dobre prakse, sudjelovali su: **Brigita Ivoševac**, EDIC Osijek iz Županijske razvojne agencije, **Sunčica Oberman Peterka** iz Ekonomskog fakulteta Osijek, **Andrea Dorić**, Osnovna škola Darda, **Senata Majić** iz Udruge za rad s mladima Breza, **Emilija-Antonija Jović** iz Agencije lokalne demokracije- Info centar za mlade Tenja, **Lidija Dabić**, voditeljica Ureda LAG Baranja, **Bogdanka Čudić Vilić**, voditeljica projekta „EU Baranja“, **Veljko Frank**, ravnatelj Gimnazije Beli Manastir, **Marina Stanić** iz Ekonomskog fakulteta u Osijeku, **Bruno Čengić**, predsjednik udruge AISEK iz Osijeka i **Mirela Alagić**, predsjednica Udruge Projekt građanske demokratske inicijative P.G.D.I iz Belog Manastira.

Svakako da je najzanimljiviji dio okruglog stola bio je posjet Gimnaziji Beli Manastir gdje su u neposrednom kontaktu, s učenicima završnog razreda koji će nastaviti studirati, iznošene praktične

mogućnosti studiranja te druge mogućnosti međusobnog povezivanja i razmjene znanja i vještina kroz program Erasmus+.

U razdoblju od 16. studenoga do 25. studenoga 2018. godine u prostorijama Udruge za ruralni turizma Đola iz Darde održano je šest edukacijskih radionica na temu „Moj prijatelj Erasmus“. Edukaciju je vodila gospođa Gordana Stojanović ispred tvrtke Modra nit d.o.o. iz Osijeka. Teme radionica su bile: Što je Erasmus i kome je namijenjen“ - 2 radionice; K1 - Mobilnost pojedinaca „Mobilnosti za mlade i osobe koje rade s mladima“- uvod u praktičan rad i tri radionice na temu K1 - Mobilnost pojedinaca „Mobilnosti za mlade i osobe koje rade s mladima“ – praktičan rad.

Mladim osobama pružena je prilika i mogućnost da se upoznaju i uključe u Program Erasmus+ s obzirom na njegovu široku lepezu mogućnosti unutar visokog obrazovanja kao i unutar programa mobilnosti u okviru strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Za mlade osobe kao i ostale potencijalne korisnike Programa Erasmus+ izrađena je za potrebe projekta "EU Baranja" edukativna brošura "Sloboda kretanja u obrazovanju" u kojoj se na sažet i informativna način predstavljaju osnovne karakteristike programa Erasmus+ i mogućnostima uključivanja u Program.

Fotografija 11. - Brigita Ivoševac. EDIC Osijek

Fotografija 12. i 13. - Učenici Gimnazije Beli Manastir

Treći edukacijski ciklus – „Sloboda kretanja radnika i roba“

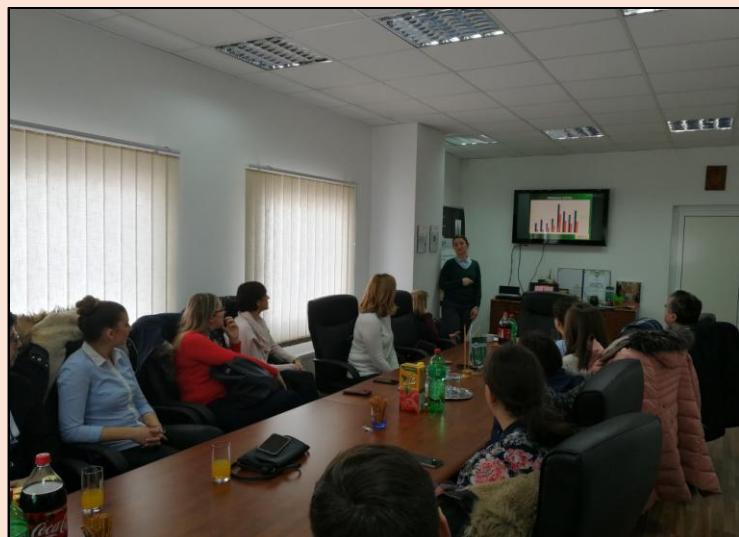
Treći edukacijski ciklus započeo je 14. prosinca 2018. godine održavanjem javne tribine u Velikoj vijećnici Grada Belog Manastira na temu „Sloboda kretanja usluga, radnika i roba. Na tribini su sudjelovali **Šimun Buzov** ispred Hrvatske gospodarske komore Podružnica Osijek koji je održao predavanje na temu „Sloboda kretanja usluga, radnika i roba“ u Europskoj uniji te **Brigita Ivoševac** ispred Javne ustanove Županijska regionalna agencija i Europe Direct Osijek (EDIC Osijek).

Za potrebe projekta EU Baranja i ovog edukacijskog ciklusa izrađena je edukativna brošura „Sloboda kretanja radnika i roba“ koja sadrži bitne elemente poslovanja na jedinstvenom europskom tržištu, te potrebne linkove na kojima se potencijalni korisnici projekta, poduzetnici ili radnici mogu informirati o uvjetima i načinima pokretanja vlastitog poslovnog poduhvata unutar EU, odnosno o uvjetima zapošljavanja i kretanja radne snage na području EU.

Terenski obilazak primjera dobre prakse na području Baranje

Bor-plastika d.o.o. Kneževi Vinogradi

Lokalna akcijska grupa (LAG) Baranja organizirala je dana 24. siječnja 2019. godine, u sklopu projekta "EU Baranja" i u suradnji s Ekonomskim fakultetom u Osijeku, **terensku radionicu** u kojoj su studenti obilazili primjere dobre prakse projekata financiranih iz EU-sredstava na području Baranje. Pod vodstvom profesorica **Sunčice Oberman, Julije Perić i Anamarije Delić** studenti su prvo posjetili tvrtku Bor-plastika d.o.o. u Kneževim Vinogradima koja se bavi proizvodnjom pročistača otpadnih voda te proizvodi različite plastične posude za prehrambenu industriju i obiteljske bazene različitih dimenzija prema željama kupaca.

Radionica u Bor-plastici d.o.o.

Prigodom posjete tvrtki Bor-plastika d.o.o. organizirana je kratka prezentacija u kojoj je **Lidija Dabić**, voditeljica Ureda LAG-a Baranja, upoznala studente što je to LAG i koje su njegove zadaće te ukratko predstavila projekt "EU Baranja". Projekt "EU Baranja" osmišljen je s ciljem da se mlade osobe uključe u njega, informirajući se o prednostima članstva RH u EU kroz tri teme: Mogućnosti gospodarskog napretka kroz sektor turizma i poljoprivrede, Sloboda kretanja u obrazovanju i Sloboda kretanja radnika i roba. Cilj projekta je potaknuti mlade osobe na samozapošljavanje i potaknuti poduzetnike s područja Baranje na unapređenje svog poslovanja i poslovnih praksi.

Jedna od aktivnosti u projektu je predstavljanje primjera dobre prakse poduzetnika s područja LAG-a Baranja koji su svoje projekte ostvarili korištenjem EU-sredstava ili koji planiraju koristiti EU-sredstva. Zbog toga je LAG Baranja uspostavio suradnja s Ekonomskim fakultetom u Osijeku kako bi studenti upoznali uspješne poduzetnike s područja LAG-a Baranja.

Prvi primjer dobre prakse bila je tvrtka **Bor-plastika d.o.o. iz Kneževih Vinograda**, čije je poslovanje kratkom prezentacijom predstavila **Bojana Radić Vizentin**, voditeljica ključnih kupaca u tvrtki. Prezentacijom je predstavljen razvojni put tvrtke, koji je počeo 1997. godine, kada je vlasnik **Atila Borbaš** započeo stvarati tvrtku na vlastitom građevinskom zemljištu s pet zaposlenika, korištenjem sredstava Svjetske banke. Tvrta se kasnije proširila na susjedno zemljište u Poslovnoj zoni Općine Kneževi Vinogradi, izgradivši novu proizvodnu halu i danas zapošljava 55 osoba. Bor-plastika d.o.o. ima otvorene tvrtke – vlastita predstavnštva za izvoz svojih proizvoda u Novom Sadu (Republika Srbija), Tuzli (Bosna i Hercegovina), Podgorici (Republika Crna Gora) te u Budimpešti (Republika Mađarska), u Auclandu (Novi Zeland) i na Kosovu.

Gospođa Vizentin predstavila je i proizvodni program tvrtke te poslovne rezultate u razdoblju od 2012. do 2017. godine. Tijekom svog razvoja tvrtka Bor-plastika d.o.o. sudjelovala je u nekoliko projekata kojima su ostvarena bespovratna sredstva iz EU-fondova. Sredstva EU-fondova su podloga za uspješan razvoj tvrtke. Tvrta se 2017. godine javila na natječaj Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta za provedbu projekta iz programa Poboljšanje konkurentnosti i učinkovitosti MSP kroz informacijske i komunikacijske tehnologije. Prošle, 2018. godine tvrtka se javila na natječaj Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta iz Programa za razvoj poduzetništva na područjima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina i ostvarila potporu u iznosu od maksimalnih 200.000,00 kn te ostvarila potporu od Osječko-baranjske županije u iznosu od 50.000,00 kn. Tvrta traži daljnje mogućnosti proširenja poslovanja. U tijeku je izrada projektne dokumentacije za gradnju nove hale u neposrednoj blizini postojeće, za što se planiraju koristiti bespovratna sredstva iz EU-fondova.

U prezentaciji su naglašene prednosti poslovanja na tržištu EU jer treba znatno manje dokumentacije nego kod poslova s trećim zemljama budući da nema carina. Jedino se obračunava PDV na uvoz i izvoz proizvoda zbog različitih poreznih stopa u zemljama članicama EU. Kod poslovanja s trećim zemljama potrebno je puno više dokumentacije, treba voditi računa o carinama, plaćanju PDV-a i još specifičnostima svake od zemalja s kojom se posluje, što znatno otežava i usporava proces poslovanja.

Tijekom posjete studenti Ekonomskog fakulteta u Osijeku obišli su proizvodni pogon tvrtke Bor-plastika d.o.o. uz stručnu pomoć glavnog tehnologa i njegovog pomoćnika. Kako je to bilo može se vidjeti u galeriji fotografija.

OPG Matijević Hrvoje iz Suze

Studenti Ekonomskog fakulteta su posjetili Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG) **Matijević Hrvoje** u Suzi. Vlasnik je ukratko predstavio sebe i svoj OPG, koji se isključivo bavi proizvodnjom "Baranjskog kulena" kao zaštićenog proizvoda s oznakom zemljopisnog podrijetla na razini EU. Godišnje proizvede do dvije (2) tone kulena i mesnih prerađevina, a većinu proda na tržištu Grada Zagreba. Gospodin Matijević je završio gimnaziju u Osijeku i nakon toga se školovao u SAD i stekao zvanje menadžer u zrakoplovnoj industriji. Jedno vrijeme radio je u SAD i to iskustvo smatra izuzetno dragocjenim. Nakon toga vratio se u Zagreb, zaposlivši se u Croatia Airlinesu, a paralelno je razvijao proizvodnju "Baranjskog kulena" u Suzi. Danas živi od prodaje "Baranjskog kulena" i radi za sebe. Posao mu donosi dovoljno zarade da od njega može pristojno živjeti.

OPG Matijević Hrvoje

U razgovoru sa studentima naglašava kako je u privatnom poslu najvažnije imati jasnu viziju što želite raditi u životu, potrebno je nešto početnog kapitala (vlastitog ili tuđeg) i stalno treba učiti i usavršavati se u onome što želite raditi. On proizvodi kulen po tradicijskoj recepturi koju je naučio od svog djeda, a sve u skladu s jedinstvenom deklaracijom proizvoda "Baranjski kulen", u koji ide samo probrano meso, sol, češnjak i domaća paprika, bez ikakvih drugih dodataka i aditiva. Njegovo iskustvo pokazuje kako je najbolje meso svinja starih 12 mjeseci i teških oko 180 kg, jer takvo meso ima najbolju energetsku snagu. Gospodin Matijević ima zaključen kooperantski ugovor s dvije osobe iz Suze, koje za njega proizvodu po 600 komada svinja godišnje. Ishrana svinja se kod kooperanata stalno nadzire od prašenja do klanja. Klanje se obavlja kada svinje budu stare 12 mjeseci u ovlaštenoj klaonici, tako da se održi sljedivost proizvodnje i udovolji svim normama HCCP u proizvodnji hrane.

Prodaja mesnih prerađevina obavlja se 40 % na kućnom pragu i ostalih 60% isključivo na tržištu Grada Zagreba u lancu delikatesnih dućana, gdje postoji klijentela koja može i želi kupiti te platiti skuplj kvalitetan proizvod koji je pod stalnom kontrolom kvalitete.

Gospodin Matijević je do sada za razvoj koristio isključivo vlastita sredstva, ali sada čeka natječaj za Mjeru 4.2. "Potpora za ulaganja u preradu, marketing i / ili razvoj poljoprivrednih proizvoda", tip operacije 4.2.1. "Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima" kako bi nabavio novu komoru za zrenje kulena. Na kraju posjete studenti su razgledali pogon za punjenje "Baranjskog kulena" te su u kušaonici isprobali mesne prerađevine (kulen, kobasicu i slaninu) OPG Matijević Hrvoje.

Podrumi Kolar iz Suze

Sljedeći primjer dobre prakse bila je tvrtka **Podrumi Kolar iz Suze**, koja se već četvrtu generaciju bavi proizvodnjom vina i pružanjem turističkih usluga. Tvrku Podrumi Kolar predstavio je **Mario Mijatović**, član obitelji, istakнуvši kako se po povratku u Baranju tvrtka najviše bavila ratarskom proizvodnjom. Nakon toga više se okrenula tradicijskoj proizvodnji grožđa i vina. Obnovila je tri podruma i krenula k pružanju turističkih usluga. Povećala je površine pod vinogradom i koristila sredstva iz **Vinske omotnice** za nabavku vinarske opreme te uložila vlastita sredstva za izgradnju smještajnih kapaciteta. Tvrka posjeduje kapacitete za smještaj turista i odnedavno kamp koji je namijenjen biciklistima, a sve ga više koriste i drugi kamperi. Većinu prometa tvrtka Podrumi Kolar ostvari tijekom jeseni i proljeća kada najveći broj turista posjeti Baranju.

Baranjske slastice Horvat j.d.o.o. iz Suze

Na kraju svog puta studenti Ekonomskog fakulteta posjetili su, kao primjer dobre prakse, tvrtku Baranjske slastice Horvat j.d.o.o. u vlasništvo Ilonke Horvat iz Suze. Ta tvrtka osnovana je prije godinu dana i trenutno zaposljava tri osobe. Prijavom na natječaj Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta iz **Programa razvoja poduzetništva na područjima naseljenim nacionalnim manjinama**, uz pomoć LAG-a Baranja i projekta "EU Baranja", tvrtka je u prosincu 2018. godine ostvarila potporu za nabavku proizvodne opreme u iznosu većem od 100.000,00 kn. Posjetitelji su imali priliku upoznati proces proizvodnje kolača po tradicionalnim baranjskim receptima i kušati dio assortirana proizvoda.

Baranjske slastice Horvat j.d.o.o.

Sredstva bespovratne potpore u maloj tvrtki koja se nalazi na početku razvojnog ciklusa predstavljaju značajan poticaj za jačanje konkurentnosti i izgradnju tržišne pozicije. Tvrta Baranjske slastice Horvat primjer je izravnog rezultata projekta "EU Baranja", koji doprinosi jačanje socijalnog kapitala kroz povećanje primljenih potpora i jačanje povjerenja među dionicima na području LAG-a Baranja. Praksa je pokazala kako su poduzetnici koji ostvare sredstva potpore iz sredstava EU-fondova ili kroz druge natječaje najbolji promotori razvoja poduzetništva na području LAG-a Baranja.

Završna konferencija projekta

U petak, 25. siječnja 2019. godine u Etnološkom centru baranjske baštine u Belom Manastiru održana je završna konferencija projekta „EU Baranja“ koji je financiran iz sredstava Ministarstva vanjskih i europskih poslova kroz područje informiranja o EU. Završnom konferencijom željelo se na jednom mjestu ponovo okupiti aktivne dionike ruralnog razvoja - male gospodarstvenike, pružatelje turističkih usluga, akademsku zajednicu i javne institucije koji su sudjelovali u provedbi projekta „EU Baranja“ kako bi se upoznali s ostvarenim rezultatima u projektu.

Nakon pozdravnih govora predsjednika LAG-a Baranja, **Stipana Kovačića** i predstavnice Osječko-baranjske županije, **Silve Wendling**, kratki uvod u konferenciju dala je **Lidija Dabić**, voditeljica ureda LAG-a Baranja, a **Bogdanka Ćudić Vilić**, voditeljica projekta „EU Baranja“ kroz svoju prezentaciju predstavila je definirane ciljeve i ostvarene rezultate projekta. Projektom "EU Baranja" ispunjen je glavni cilj -informiranje šire javnosti o Europskoj uniji i prednostima članstva RH u Europskoj uniji, odnosno informiranje o temama koje se komuniciraju i politikama koje se raspravljavaju u institucijama EU i koje se provode na razini EU. Isto tako, ostvareni su i specifični ciljevi projekta: informiranje ciljne skupine s područja Baranje o prednostima članstva u EU, poticanje mladih na samozapošljavanje na području Baranje i poticanje poduzetnika s područja

Baranje na unaprjeđenje poslovanja i poslovnih praksi. Ciljna skupina u projektu bile su mlade osobe od 18 do 45 godina starosti koje izlaze na tržiste rada, zatim osobe koje se planiraju upisati na viši stupanj obrazovanja u Hrvatskoj ili drugim zemljama EU te osobe koje imaju vlastito poslovanje i/ili koje žele unaprijediti/nadograditi ili pak diversificirati svoju djelatnost. Ciljevi i aktivnosti u projektu uspješno su dovršeni. Na završnoj konferenciji je istaknuto kako se do kraja projekta planira ostvariti studijsko putovanje na područje Lokalne akcijske grupe Međimurski doli i bregi. Svrha studijskog putovanja je upoznati mikro i male poduzetnika s područja LAG Baranja s primjerima dobre prakse kroz povezivanja poljoprivrede i turizma koji je ostvaren na području LAG Međimurski doli i bregi.

Nakon predstavljanja rezultata projekta „EU Baranja“ predsjednik LAG-a Baranja **Stipan Kovačić** predstavio je javnosti rezultate prvog LAG natječaja za Mjeru 1.1.4. „Potpora osnaživanju postojećih mikro i malih poljoprivrednih gospodarstava“ iz Lokalne razvojne strategije LAG-a Baranja (sukladno tipu operacije 6.3.1) i svečano uručio odluke o dodjeli sredstava Agencije za plaćanja- APPRRR nositeljima 14 odabranih projekata. Nakon uručivanja odluka o dodjeli sredstava uslijedila je kratka panel rasprava i predstavljanje projekata mikro i malih poduzetnika na temu „Kako smo ostvarili potporu za svoj projekt“? Svoje projekte su predstavili **Ilonka Horvat**, vlasnica Baranjskih slastice Horvat j.d.o.o. iz Suze, **Aleksandar Radmanić Tišma**, vlasnik OPG-a Radmanić Tišma Aleksandar iz Jagodnjaka, **Josip Grabar**, vlasnik OPG-a Grabar Josip iz Darde i **Matej Srimac**, vlasnik OPG-a Srimac Matej iz Čeminca.

Predstavljanje rezultata projekta na završnoj konferenciji projekta EU Baranja

U drugom panelu predstavljeni su novi natječaji na razini LAG Baranja za provedbu Lokalne razvojne strategije i natječaji na razini Osječko-baranjske županije. **Lidija Dabić**, voditeljica ureda LAG-a Baranja predstavila je mjere/tipove operacija za koje LAG Baranja planira raspisati natječaje tijekom 2019. godine. U 2019. godini LAG Baranja planira započeti s provedbom projekata suradnje sa domaćim LAG-ovima. Teme za projekte suradnje u LRS su „Međusobno povezivanje regija i razvoj proizvoda sa dodanom vrijednosti“ i „Razvoj ruralnog turizma i jačanje svijesti o prepoznatljivosti područja“.

Bojana Orsić, direktorka poduzetničkog centra Erdut predstavila je aktualni natječaj na LAG razini za Mjeru 3.1.1. „Potpora za ulaganja u društvenu infrastrukturu i proširenje lokalnih temeljnih usluga“ iz Lokalne razvojne strategije LAG-a Baranja (sukladna tipu operacije 7.4.1.). Ukupan iznos raspoloživih sredstava po ovom natječaju je 255.000,00 eura (1.908.624,00 HRK) što je dostatno za 17 projekata.

Silva Wendling, pročelnica Upravnog odjela za poljoprivredu Osječko-baranjske županije predstavila je aktualne natječaje na razini županije za 2019. godinu. Navela je kako OBŽ planira tijekom 2019. godine raspisati natječaje kroz 14 mjera od kojih se 4 odnose na stočarstvo, a preostale se odnose na potpore za mlade poljoprivrednike, potpore za preradu, potpore za ulazak u sustave kvalitete proizvoda, potpore za marketing i promociju te potpore namijenjene jedinicama lokalne samouprave. Intenzitet potpore ovisno o raspisanoj mjeri se kreće od 50 do 100 posto s time da svaki korisnik mora izvršiti kompletan planirana ulaganja po projektu da bi ostvario pravo na isplatu potpore. U 2019. godini se planira i nova mjera pod nazivom „Školski obrok za sve“ gdje je cilj osigurati školske obroke za svu djecu u osnovnim školama. Hrana za školske obroke bi se nabavljala od lokalnih OPG-ova s područja Osječko-baranjske županije te bi se tako osigurao siguran plasman malim lokalnim proizvođačima voća, povrća, mesa i mlijeka. LAG Baranja se također aktivno uključio u navedene aktivnosti s ciljem prepoznavanja i pronalaženja potencijalnih partnera – lokalnih proizvođača sa svog LAG područja koji su voljni uključiti se u navedeni projekt.

Studijski posjet LAG-u Međimurski doli i bregi

Dana **21. veljače 2019.** godine, volonteri, članovi i zaposlenici Lokalne akcijske grupe (LAG) Baranja krenuli su u studijski posjet LAG-u **Međimurski doli i bregi** sa sjedištem u Nedelišću.

Radionica u Centru Dr. Rudolf Steiner

Studijski posjet LAG-a Međimurski doli i bregi započeo je posjetom **Centru dr. Rudolf Steiner** u Donjem Kraljevcu s radionicom na temu „Misija i djelovanje Centra dr. Rudolfa Steinera u promociji biodinamičke poljoprivredne proizvodnje“ koju je vodila **Amalka Vukadić**. Na početku radionice, **Sanja Krištofić**, predsjednica LAG-a Međimurski doli i bregi zaželjela je toplu dobrodošlicu članovima, zaposlenicima i volonterima LAG-a Baranja te u kratkim crtama predstavila LAG Međimurski doli i bregi.

Nakon radionice LAG-ovci su posjetili šest primjera dobre prakse: Mlin na Muri u mjestu Žabnik, Etnobirku i OPG Stanko Trstenjak u mjestu Marof, Voćnjak starih sorti jabuka u mjestu Brezovec, Izletište Vinska kuća Hažić u mjestu Jurovčak, Izletište i restoran Međimurski dvori u mjestu Lopatinec i LifeClass Terme Sveti Martin u Svetom Martinu na Muri.

Cjelodnevni posjet LAG-a Baranja LAG-u Međimurski doli i bregi završio je radionicom „**Povezivanje lokalnih proizvođača sa pružateljima usluga u turizmu**“ u **Termama Sveti Martin** koju je vodila **Jelena Berečić**, voditeljica projekta biodinamike i ekološke poljoprivrede. Na radionici je predstavila dosadašnje i buduće ciljeve u 2019. godini koje Life Class Terme Sveti Martin planiraju ostvariti. Između ostalog spomenula je da povodom 158. godišnjice rođenja dr.

Rudolfa Steinera Centar dr. Rudolfa Steinera organizira 2. Bio GI Forum i Otvorenje radova na 1. biodinamičkom vrtu ukrasnog bilja u Termama Sveti Martin na koji su pozvani i gosti LAG-a Baranja.

Radionica u Life Class Termama Sveti Martin

Life Class Terme Sveti Martin imaju razvijenu suradnju sa lokalnim proizvođačima hrane. U ponudi hrane u njihovom hotelu oslanjaju se većinom na lokalne proizvode koje nabavljaju direktno od lokalnih proizvođača. Kroz kratki lanac prodaje lokalnim proizvođačima osiguravaju siguran plasman prehrabnenih proizvoda te ih time dodatno osnažuju, dok svojim gostima osiguravaju kvalitetnu hranu provjerene kvalitete i sigurnosti.

Budući da se zadnjih nekoliko godina bilježi porast broja gostiju, javlja se sve veća potražnja za prehrabnenim proizvodima lokalnih proizvođača, koji se sve više okreću unaprijeđenju i povećanju proizvodnje korištenjem bespovratnih sredstava Europske unije. Članovi LAG Baranja imali su priliku izravno se upoznati kako funkcioniра dobro organiziran i uspostavljen kratki lanac prodaje.

Na kraju zahvaljujemo svima koji su na bilo koji način pridonijeli uspjehu našeg projekta. Želimo Vam uspješno uključivanje u projekte na EU razini. Nemojte ostati neinformirani i neuključeni u EU procese nego **„Uključi se i ti“**. Tražite dodatne informacije. Mi Vam stojimo na raspolaganju.

Vaš tim „EU Baranja“:

Stipan Kovačić, predsjednik LAG Baranja

Lidija Dabić, voditelj Ureda LAG Baranja

Bogdanka Ćudić Vilić, voditeljica projekta „EU Baranja“

Manuel Mucak, viši stručni suradnik u LAG-u Baranja

Mirela Brkanić, stručni suradnik u LAG-u Baranja